

Regeringen

Straf og forebyggelse i et trygt samfund

Hårdere straffe,
mere retfærdighed,
bedre forebyggelse

MAJ 2025

Indhold

Markant hårdere straffe for personfarlig kriminalitet	9
Kloge alternativer til frihedsstraf.....	14
Bedre forebyggelse i fængslerne.....	18
Historisk stort løft af danske fængsler med mere end 2.000 nye fængselspladser frem mod 2036.....	25
Mere uniformeret personale og bedre arbejdsvilkår	31
Varetægtsfængsling med omtanke.....	36

Forord

Tillid og tryghed er afgørende for, at vi kan leve de liv, vi ønsker, og nyde godt af velfærdssamfundets muligheder.

Kriminalitetsraten i Danmark er lav, og den har overordnet set været faldende i en årrække. Men der er desværre områder, hvor udviklingen går den helt forkerte vej. Vi ser tilbagevendende eksempler på umotiverede, voldelige overfald på tilfældige, og vi ser alt for mange eksempler på grov vold og voldtægt, som er ødelæggende for ofrenes liv. Som samfund skal vi markere, at en sådan adfærd er fuldstændig uacceptabel. Vi skal sætte hårdt og markant ind. Hårdere end vi gør i dag. Samtidig er der forskel på at være vaneforbryder og have begået kriminalitet en enkelt gang. Derfor skal vi også blive bedre til at forebygge ny kriminalitet, men også sikre at førstegangstilfælde ikke ender i "forbryderlære".

Samlet set vil regeringen
afsætte mere end

7,5 mia. kr.

til fængsler, kriminalitets-
forebyggelse, bedre arbejdsmiljø
for fængselsbetjente og meget
mere frem mod 2030.

Regeringen vil gennemføre en strafreform, der sikrer, at kriminelle, som begår alvorlig personfarlig kriminalitet, bliver idømt markant hårdere straffe, der i langt højere grad afspejler forbrydelsens grovhed. Samtidig skal ofre for forbrydelser opleve, at samfundet er på deres side, og at retssystemet er indrettet på en måde, som sikrer respekt for ofrene.

Fængselsstraf skal anvendes klogere og over for de rigtige personer. Personfarlig kriminalitet skal straffes hårdere, mens mindre alvorlig kriminalitet skal straffes på en klogere måde end i dag. Med strafreformen skal der derfor skabes en bredere vifte af sanktions- og afsoningsmuligheder.

Indsatte, der ønsker et almindeligt liv uden kriminalitet på den anden side af fængslet, skal have hjælp til det. Derfor skal der som led i strafreformen også skabes bedre muligheder for, at dem, der aktivt vælger kriminalitet fra og fællesskabet til, får bedre støtte. Det er derfor afgørende, at vores fængsler får de rette redskaber til at hjælpe disse personer, så flere i fremtiden får et job eller en uddannelse i stedet for at blive i den kriminelle løbebane.

En ting er de indsatte. Men endnu vigtigere er rammerne for de hårdt pressede fængselsbetjente, som hver dag går på arbejde for at sikre vores alle sammens tryghed. Antallet af fængselsbetjente har været faldende i en årrække, og selvom udviklingen er ved at vende, sætter det i dag en reel begrænsning for, hvor hurtigt nye fængselspladser kan tages i brug. Det strafferetlige system skal polstres til at kunne håndtere de udfordringer, vi allerede nu kan se vil ramme os i de kommende år, såvel som de udfordringer, vi endnu ikke kender. Vi

må ikke affinde os med, at det i realiteten er kapaciteten i det strafferetlige system, der bestemmer retspolitikken. Regeringen har allerede gjort det mere attraktivt at uddanne sig til fængselsbetjent og blive i jobbet med bl.a. et varigt lønløft til fængselsbetjente og løn til fængselsbetjentelever under hele uddannelsen. Men der er behov for at gøre mere og tage nye løsninger i brug.

Vi skal hele vejen rundt. Også i Grønland er der et stort ønske om at forhøje foranstaltningsniveauet for særligt alvorlige forbrydelser, mens der samtidig er et stort pres på pladserne i de grønlandske anstalter. Det skal vi også tage hånd om. Regeringen vil derfor afsætte en økonomisk ramme, der skal styrke Kriminalforsorgen i Grønland markant. Den nærmere udmøntning vil ske i dialog med Naalakkersuisut.

Regeringen vil også tage hånd om afsoningsforholdene på Færøerne, idet der med strafreformen afsættes finansiering til det nye færøske fængsel, som skal skabe bedre og mere nutidige forhold for både indsatte og ansatte.

Med strafreformen sikrer vi et historisk løft af vores straffesystem – både når det gælder konsekvens over for kriminalitet, muligheden for at sikre et mere robust fængselsvæsen samt understøttelsen af indsatte, som ønsker et liv uden kriminalitet. Samlet lægger vi op til at investere mere end 7,5 mia. kr. i fængsler, kriminalitetsforebyggelse, bedre arbejdsmiljø for fængselsbetjente og meget mere frem mod 2030. Det kommer oven på på de midler, der allerede bruges på fængselsvæsenet i dag. Samtidig vil strafreformen indebære den største samlede skærpelse i nyere tid af straffniveauet for personfarlig kriminalitet.

Med hårdere straffe, bedre forebyggelse af kriminalitet og støtte til dem, der ønsker at ændre kurs, vil vi styrke retfærdigheden, trygheden og tilliden i vores samfund.

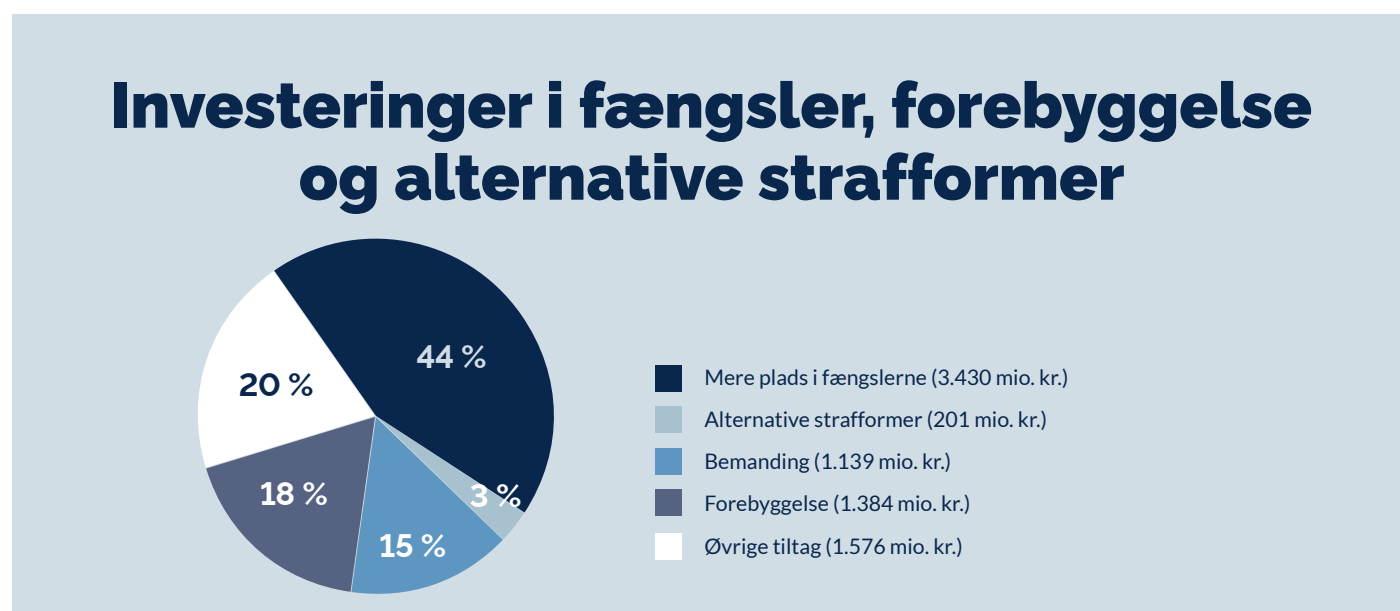
København, maj 2025

Justitsminister Peter Hummelgaard (S), forsvarsminister og vicestatsminister Troels Lund Poulsen (V) og kulturminister Jakob Engel-Schmidt (M).

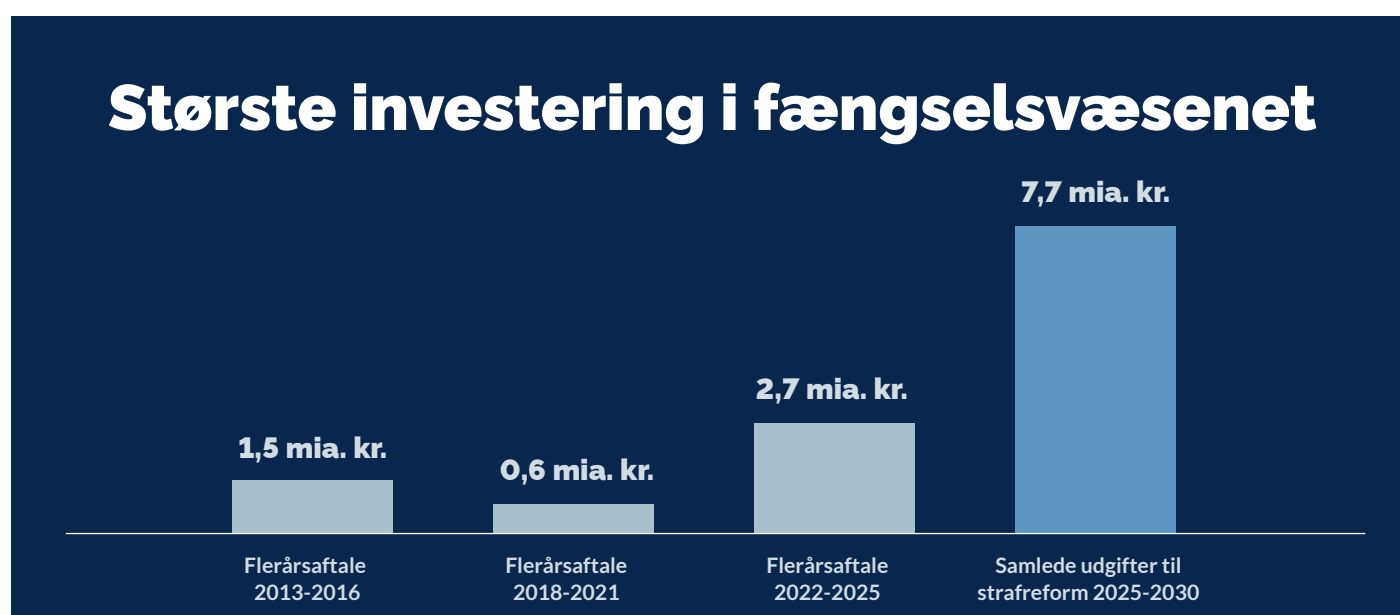
Strafreform kort fortalt

Regeringen vil med straffereformen styrke retfærdigheden, tilliden og trygheden gennem hårdere straffe og bedre forebyggelse.

Figur 1: Samlet set investeres der mere end 7,5 mia. kr. i vores straffesystem

Figur 2: Massive investeringer i både fængsler, kriminalitetsforebyggelse, arbejdsmiljø og meget mere

Der indgår i figuren alene udgifter til nye tiltag og derfor ikke videreførelse af bevillingsbortfald som følge af en tidligere flerårsaftales udløb. Der indgår afledte udgifter til f.eks. politiet og anklagemyndigheden. Der er ikke indregnet et egenfinansieringsbidrag i aftalerne i figuren. Det bemærkes herudover, at summerne i figuren udgør de samlede udgifter for en aftaleperiode. Aftaleperioderne er af forskellig varighed. Tallene er angivet i 2025 pris- og lønniveau.

Regeringens strafreform vil indebære den største samlede skærpelse i nyere tid af strafniveauet for personfarlig kriminalitet.

Figur 3: Med strafreformen skærpes straffen for personfarlig kriminalitet, så straffen i højere grad afspejler forbrydelsens grovhed.

* Det bemærkes, at der lægges op til, at strafskærpelsen ikke eller ikke fuldt ud skal slå igennem i de tilfælde, hvor der i dag gives de højeste straffe, for derved at bibeholde en balance mellem straffen for vold og straffen for drab og drabsforsøg.

Markant hårdere straffe for personfarlig kriminalitet

Når to mindreårige børn af deres far i perioder dagligt er blevet slået med en jernstang over fingre og hænder, bagbundet med strips, pisket med ledninger på fodsålerne, armene og maven samt blevet efterladt på gaden midt om natten, og faren, der tidligere er straffet for bl.a. vold, kan blive straffet med fængsel i et år, er der noget galt. Og når en ung mand bliver lokket til at møde op et sted, hvor han bliver overfaldet af flere maskerede gerningsmænd, som slår, sparker og tramper offeret både på kroppen og i hovedet, så han mister bevidstheden, og gerningsmændene slipper med kun fire måneders fængsel, står vi et forkert sted. For mennesker, der har været udsat for den slags forbrydelser, kan trygheden og tilliden være tabt for altid.

Men det er ikke kun den enkelte forurettede, der er offer, når der begås grov og umotiveret vold. Det er hele sammenhængskraften og trygheden i vores samfund, der lider overlast. Det er derfor også afgørende både for det enkelte offer og for samfundet som helhed, at retsvæsnets reagerer med den fornødne alvor og hurtighed på alvorlig personfarlig kriminalitet.

På samme måde skal vi passe bedre på dem, der hver dag går på arbejde for at passe på os alle sammen. Det gælder bl.a. sosu-assistenter, politifolk, lærere, sygeplejersker, socialrådgivere, fængselsbetjente og andre offentligt ansatte. De mennesker, som chikanerer, truer eller udøver vold mod dem, der passer på alle os andre, skal mødes med en straf, der i højere grad står mål med forbrydelsen.

For de fleste danskere vil mødet med retssystemet heldigvis være noget, der kun sker én gang i løbet af et liv, hvis nogensinde. Ofre og vidner skal føle sig trygge, så usikkerhed og frygt for repressalier ikke skaber en tilbageholdenhed med at anmelde forbrydelser eller afgive forklaring i straffesager. Der skal derfor reageres med den størst mulige alvor, når personer med vold, trusler eller på anden vis forsøger at afskrække ofre eller vidner fra at anmelde strafbare forhold eller afgive forklaring i straffesager.

På den baggrund foreslår regeringen følgende markante strafskærpelser:

1.

Fordobling af straffen for grov vold og særdeles grov vold

Regeringen foreslår at fordoble straffen for grov og særdeles grov vold.

Strafniveauet for grov vold spænder i dag bredt og vil almindeligvis være fra ca. 60 dages fængsel til tre års fængsel. Således vil forslaget betyde, at en person, der i dag ville blive idømt seks måneders fængsel for grov vold, fremover vil kunne se frem til en fængselsstraf på et år.

Strafniveauet for særdeles grov vold vil almindeligvis spænde fra ca. et til fem års fængsel, hvor offeret ikke er afgået ved døden. I de tilfælde, hvor offeret er afgået ved døden, spænder straffniveauet i dag almindeligvis fra ca. seks til otte års fængsel. Med forslaget vil en person, der i dag ville blive idømt toogethalvt års fængsel for særdeles grov vold, således fremover kunne forvente en fængselsstraf på fem år. Der lægges op til, at der bibeholdes en balance mellem straffen for vold og straffen for drab og drabsforsøg.

Dom for umotiveret grov vold

En person blev idømt otte måneders fængsel for grov vold ved en aften i byen at have stukket en ung mand i maven med kniv. Knivstikket krævede operation. Gerningspersonen var desuden skyldig i overtrædelse af knivloven og våbenloven ved at have båret kniv og knojern. Gerningspersonen og forurettede havde ingen forudgående relation.

Dom for grov vold

En person blev idømt 3 måneders fængsel for til en koncert at have trampet en mand hårdt i hovedet, mens manden lå bevidstløs på jorden. Den forurettede mistede en tand og fik syningskrævende skader.

2.

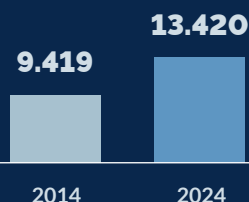
50 pct. straffskærpelse for simpel vold i gentagelsestilfælde

Regeringen foreslår at skærpe straffen for simpel vold i gentagelsestilfælde med 50 pct.

Strafniveauet for simpel vold er i dag almindeligvis fra syv dage op til ca. tre måneders fængsel. Straffen kan i dag i gentagelsestilfælde forhøjes med indtil det halve.

Til eksempel vil en gerningsperson, der idømmes 40 dages fængsel for at have tildelt forurettede et knytnæveslag i ansigtet, som reglerne er i dag, i gentagelsestilfælde kunne forvente fængsel i 60 dage.

Med initiativet i strafreformen vil samme gerningsforhold i gentagelsestilfælde kunne medføre en fængselsstraf i tre måneder.

Udvikling i antal anmeldelser for vold

Udvikling i antal anmeldelser for vold, jf. straffelovens §§ 244-246. Kilde: Tal fra Danmarks Statistik – statistikbanken.dk/straf20

3.**50 pct. strafskærpelse for simpel vold begået mod en partner eller børn**

Regeringen foreslår at skærpe straffen for simpel vold begået mod en partner eller børn med 50 pct. i førstegangstilfælde. Initiativet medfører, at simpel vold begået mod en partner eller børn fremover vil være skærpet i førstegangstilfælde. I dag er det alene en skærpende omstændighed, når vold mod en partner eller børn begås gentagne gange over en periode.

Med forslaget vil en person, der i dag ville blive idømt 40 dages fængsel for vold mod sin ægtefælle eller et barn i husstanden, således fremover kunne forvente en fængselsstraf på 60 dage.

Skærpelserne vedrørende grov vold og særdeles grov vold samt simpel vold i gentagelsestilfælde vil også omfatte en sådan vold begået mod en partner eller børn.

Dom for vold begået mod børn

En far, der tidligere er straffet for bl.a. vold, blev idømt fængsel i et år for i perioder dagligt at slå sine to mindre-årige børn med en jernstang over fingre og hænder, bagbinde dem med strips, piske dem med ledninger på fodsålerne, armene og maven samt efterlade dem på gaden midt om natten.

4.**50 pct. strafskærpelse for tilfældig overfaldsvold og gruppevold**

Regeringen foreslår at skærpe straffen for simpel vold i form af tilfældig overfaldsvold og gruppevold med 50 pct.

Strafniveauet for simpel vold i form af tilfældig overfaldsvold spænder i dag almindeligvis mellem ca. 40 dages fængsel og tre måneders fængsel. Med forslaget vil en person, der i dag ville blive idømt 60 dages fængsel for tilfældig overfaldsvold, således kunne forvente en fængselsstraf på tre måneder.

Strafniveauet for simpel vold i form af gruppevold spænder i dag almindeligvis mellem ca. tre og fire måneders fængsel. Det betyder, at en person, der i dag ville blive idømt fire måneders fængsel for gruppevold, fremover kan forvente en fængselsstraf på seks måneder.

5.**50 pct. strafskærpelse for vold, trusler og chikane mod personer i offentlig tjeneste**

Regeringen foreslår at skærpe straffen for vold, trusler og chikane mod personer i offentlig tjeneste med 50 pct.

Strafniveauet for vold, trusler og chikane mod personer i offentlig tjeneste spænder i dag mellem bøde (chikane) og ca. fire måneders fængsel. Med forslaget vil en person, der i dag ville blive idømt 60 dages fængsel for f.eks. vold mod personer i offentlig tjeneste, således kunne forvente en fængselsstraf på tre måneder.

6.**Styrket indsats mod chikane af offentligt ansatte**

Regeringen foreslår at udvide det strafbare område for chikane af offentligt ansatte, så chikane på sociale medier mv. i videre omfang end i dag vil kunne medføre strafansvar. Det foreslås endvidere, at retten i sager om strafbar chikane af offentligt ansatte skal kunne give et pålæg om, at chikane-materialet skal slettes, hvis det er muligt.

Initiativet skal ses i sammenhæng med initiativ nr. 5 om at skærpe straffen for vold, trusler og chikane mod personer i offentlig tjeneste.

7.

50 pct. strafskærpelse for vidnetrusler

Regeringen foreslår at skærpe straffen for vidnetrusler med 50 pct. Herved forstås ikke alene trusler, men også vold, ulovlig tvang eller andre strafbare handlinger begået mod et vidne eller dennes nærmeste.

Strafniveauet for vidnetrusler spænder i dag almindeligvis fra ca. 60 dage til ca. tre måneders fængsel. Med forslaget vil en person, der i dag ville blive idømt 60 dages fængsel for vidnetrusler, således kunne forvente en fængselsstraf på tre måneder.

8.

50 pct. strafskærpelse for de alvorligste voldtægter

Regeringen foreslår at skærpe straffen for voldtægt ved vold eller trussel om vold, herunder overfaldsvoldtægt, samt gruppevoldtægt, med 50 pct.

Strafniveauet for voldtægt ved vold eller trussel om vold, herunder overfaldsvoldtægt, spænder i dag almindeligvis fra ca. to år og seks måneders fængsel til op mod ca. fire års fængsel. Med forslaget vil en person, der i dag ville blive idømt tre års fængsel for voldtægt ved vold eller trussel om vold, således kunne forvente en fængselsstraf på fire år og seks måneders fængsel.

Dom for voldtægt

En person, der tidligere er straffet for at have begået vold, blev idømt fængsel i fire år for en overfaldsvoldtægt, til dels ved andet seksuelt forhold end samleje, blufærdighedskrænkelser samt grov vold i gentagelsestilfælde ved tidligt om morgenen på en sti bagfra at have overfaldet og voldtægtet en kvinde, der var på vej til stationen for at besøge sin søn. Under episoden tog den dømte kvælertag på hende, kastede og pressede hende ned på jorden, slog hende flere gange med knytnæveslag i hovedet, ligesom han flere gange holdt hende for næse og mund, så hun ikke kunne få luft. Under episoden blev hun påført flere blå mærker, hudafskrabbinger og hævelser i hovedet og på kroppen, ligesom hun blev påført et kæbebrud.

Dom for voldtægt

En person blev idømt tre år og seks måneders fængsel for voldtægt og tiltvungelse af andet seksuelt forhold end samleje, dels forsøg herpå, ved om natten i en øde skolegård at have tiltvunget sig til samleje og andet seksuelt forhold end samleje med en pige, som gerningspersonen ikke kendte, samt forsøg herpå. Forholdet var begået ved, at gerningspersonen fastholdt forurettede under anvendelse af bl.a. et hårdt greb om hendes hals.

Negative konsekvenser efter vold

Et dansk studie fra 2021 viser, at der er en sammenhæng mellem at blive udsat for vold og risikoen for at blive diagnosticeret med en psykisk lidelse eller få et misbrug af rusmidler. Dette gælder i en periode på 15 år efter voldsepisoden. Personer, der har været udsat for vold, sammenholdes i studiet med en sammenlignelig kontrolgruppe.

- 20,9 pct. af voldsofrene blev diagnosticeret med alkoholmisbrug. I kontrolgruppen var det 9,4 pct.
- 8,7 pct. af voldsofrene blev diagnosticeret med stofmisbrug. I kontrolgruppen var det 3,9 pct.
- 5,0 pct. af voldsofrene blev diagnosticeret med en psykotisk lidelse. I kontrolgruppen var det 3,5 pct.
- 0,6 pct. af voldsofrene blev diagnosticeret med en generaliseret angstlidelse. I kontrolgruppen var det 0,2 pct.
- 9,4 pct. af voldsofrene blev diagnosticeret med en affektiv lidelse. I kontrolgruppen var det 4,5 pct.
- 7,9 pct. af voldsofrene blev diagnosticeret med en stresslidelse. I kontrolgruppen var det 3,0 pct.

Kilde: Murphy, Siobhan; Marie Kruse, Ask Elklit og Ole Brink 2021: "Psychiatric and Physical Health Outcomes Associated with Interpersonal Violence: A Propensity Score Matching Approach", *Psychiatric Quarterly*, vol. 92, nr. 4, s. 1635-1644.

Voldsofres oplevelse af alvoren af voldsepisoden

Justitsministeriet har i 2025 offentliggjort den årlige offerundersøgelse. Om voldsofres oplevelse af voldens alvorlighed viser undersøgelsen:

- 2019: 15 pct. af voldsofre angiver, at de oplevede volden som meget alvorlig
- 2024: 34 pct. af voldsofre angiver, at de oplevede volden som meget alvorlig

Kilde: Balvig, Flemming 2025: "Befolkningens oplevede udsathed for vold og andre former for kriminalitet og overgreb i samfundet. Offerundersøgelserne 2005-2024", AFFORD, København.

Kloge alternativer til frihedsstraf

Det er afgørende for samfundets evne til at imødegå kriminalitet, at domstolene har de rette sanktionsmuligheder til rådighed. Kriminelle skal kunne idømmes straffe, der afspejler forbrydelsens grovhed.

Fængselsstraf er en af de hårdeste straffe, vi har i vores samfund. Det er et nødvendigt og vigtigt redskab til at bekæmpe lovbrud og styrke retsfølelsen i befolkningen. Men det er også en straf, der kræver store ressourcer og har store omkostninger.

Med straffereformen ønsker regeringen at anvende fængselsstraffe klogere og over for de rette personer. Regeringen mener, at personfarlig kriminalitet skal straffes hårdere, mens mindre alvorlig kriminalitet skal håndteres på en klogere måde end i dag. Dem, der en enkelt gang begår en stor fejl, skal ikke behandles på samme måde som hårdkogte kriminelle, der gang på gang overtræder loven, eller som begår meget grov kriminalitet uden at tænke på konsekvenserne. Med straffereformen vil vi derfor skabe en bredere vifte af sanktions- og afsoningsmuligheder.

Alternativer til fængsel kan give bedre mulighed for at skifte løbebane og komme på rette kurs. Undersøgelser af samfundstjeneste og fodlænke har f.eks. vist, at sådanne ordninger kan være med til at mindske risikoen for, at visse grupper af dømte begår ny kriminalitet og være med til at øge chancen for, at de gennemfører en uddannelse. På samme måde kan alternativer til fængsel have en positiv indvirkning på indkomsten hos mennesker med en dom, ligesom det kan mindske risikoen for afhængighed af offentlig forsørgelse.

Samtidig er det afgørende, at straffen opleves som retfærdig. Der skal være en klar sammenhæng mellem forbrydelsens grovhed og den idømte straf – for der er en verden til forskel på, om en person eksempelvis har begået hærværk eller voldtægt. Alternativer til fængsel kan være meningsfulde i nogle tilfælde, men det kræver, at de afspejler befolkningens grundlæggende retsfølelse og opleves som rimelige i den konkrete sammenhæng.

Straffelovrådet har i december 2024 udgivet en delbetænkning om alternative straf- og afsoningsformer (fodlænke og samfundstjeneste) og har i den forbindelse bl.a. indhentet relevante erfaringer fra lande, der er sammenlignelige med Danmark. Delbetænkningen har indgået i regeringens arbejde med straffereformen.

På den baggrund foreslår regeringen følgende initiativer:

9.

Flere afsonere i fodlænke – tidligere tilbage til samfundet

Regeringen foreslår at udvide muligheden for at afsonere en fængselsstraf på egen bopæl med fodlænke til også at omfatte personer idømt fængselsstraffe på op til 12 måneder. I dag gælder ordningen kun for personer med straffe på op til seks måneder eller derunder. Kort sagt handler det om at straffe de dømte ved at begrænse deres frihed – uden at skatteyderne skal betale for fængselsophold.

Regeringen foreslår endvidere at ændre reglerne for udstationering til egen bopæl med fodlænke eller til udslningsfængsel som et normalt led i den sidste del af afsoningen. Det handler om at sikre, at nogle afsonere får mulighed for at påbegynde deres vej tilbage til samfundet tidligere end i dag og under kontrollerede rammer. I dag kræver udstationering til egen bopæl med fodlænke eller udslningsfængsel bl.a., at 1/3 af straffen er afsonet, men med forslaget vil det være muligt allerede efter, at 1/4 af straffen er afsonet. Initiativet skal herudover medføre, at afsonere allerede kan komme til egen bopæl med fodlænke eller til udslningsfængsel, når der er op til ti måneder til forventet prøveløsladelse. I dag er det først muligt otte måneder før forventet prøveløsladelse.

Udvidelserne skal ikke gælde for personer, der er idømt en straf for at have begået personfarlig kriminalitet. Det skal fortsat være en betingelse for afsoning på egen bopæl med fodlænke, at den dømte er i beskæftigelse, under uddannelse eller lignende, og de øvrige almindelige krav for fodlænkeafsoning vil stadig gælde. Der ændres heller ikke på, at der ikke må foreligge risiko for misbrug af udstationeringen, herunder til egen bopæl med fodlænke, og at hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt må tale imod.

Flere effektevalueringer af fodlænkeordninger peger i retning af, at afsoning med fodlænke i visse tilfælde har en positiv effekt med hensyn til risikoen for tilbagefald til ny kriminalitet. Herudover vil en udvidelse af ordningerne lette det ressource-mæssige pres på fængslerne, så ressourcerne kan målrettes dømte, hvor der i højere grad er hensyn, der taler afgørende for, at vedkommende afsoner i et fængsel. Endelig er det billigere for samfundet. Udgifterne for afsoning med fodlænke udgør gennemsnitligt ca. 500 kr. om dagen, hvorimod afsoning i et fængsel gennemsnitligt koster ca. 2.000 kr.

10.

Virksomhedsafsoning

Regeringen mener, at tilknytning til arbejdsmarkedet og afskæring fra kriminelle miljøer er afgørende forudsætninger for et liv uden kriminalitet. Derfor skal der også være bedre muligheder for, at flere dømte – som en del af deres afsoning – kommer på arbejdsmarkedet, opbygger kompetencer og oplever værdien af at indgå på en helt almindelig arbejdsplads.

Regeringen ønsker nemlig, at flere dømte oplever værdien af at tage ansvar for deres eget liv og dermed vælger en bedre fremtid uden kriminalitet til. Både offentlige og private virksomheder har en vigtig rolle at udfylde, når det kommer til at få dømte, der vil et andet liv, tilbage ind i samfundet og ind på arbejdsmarkedet.

Regeringen foreslår derfor, at dømte i højere grad – under hensyn til kriminalitetsforebyggelse og retsfølelsen – enten som et vilkår til en betinget dom eller til tidlig prøveløsladelse kan afsonere deres straf på en arbejdsplads, frem for at sidde i fængsel, såkaldt virksomhedsafsoning. Møder den dømte ikke op hos virksomheden, eller overtrædes fastsatte vilkår i øvrigt, vil hammeren omvendt falde. Som eksempel på virksomhedsafsoning kan f.eks. nævnes køkken- og pedelopgaver på bl.a. højskoler og institutioner, men det kan også være andet arbejde i en virksomhed, eller f.eks. et landbrug, hvor den dømte vil kunne få en tiltrængt miljøforandring. Det vil blive undersøgt, om der kan indgås aftaler med virksomheder, som er godkendt til beboelse, og hvor den dømte derfor under sin virksomhedsafsoning vil kunne bo på stedet.

I dag er alene omkring 50 private virksomheder godkendt til at beskæftige dømte, som et vilkår til en betinget dom eller til tidlig prøveløsladelse. Det vil regeringen lave om på ved at afsøge mulige partnerskaber med relevante erhvervs- og civilsamfundsorganisationer med henblik på at skabe nye afsoningssteder i direkte tilknytning til virksomheder eller institutioner, under tilsyn af kriminalforsorgen. Undersøgelse og etablering af partnerskaber vil være færdiggjort og etableret med henblik på i ikrafttrædelse 1. juli 2026. Ordningen evalueres efter 5 år.

Muligheden gælder ikke for personer, der er idømt en straf for personfarlig kriminalitet, med mindre deres strafudmåling i dag allerede giver mulighed for samfundstjeneste. Tiltaget skal ses i sammenhæng med initiativ nr. 19 om styrket samarbejde med private virksomheder.

11.

Andre nye straf- og afsoningsformer som alternativ til fængsel

Regeringen lægger op til at øge brugen af alternative straf- og afsoningsformer, herunder ved at introducere nye måder at sammensætte straffen på og nye former for vilkår og samfundstjeneste. Det skal ske ved at kombinere og videreudvikle samfundstjeneste og forskellige vilkår. Med forslaget vil regeringen sikre, at dømte, der ikke er idømt en straf for personfarlig kriminalitet, og som i øvrigt er egnede hertil, i højere grad som en del af deres straf vil skulle bidrage til fællesskabet under kontrollerede forhold, men også opbygge kompetencer til et liv uden for fængslet, til gavn for den enkelte og samfundet i stedet for at sidde i fængsel.

Forslaget vil bl.a. kunne betyde, at en person, der i dag ville få en dom på 60 dages rent ubetinget fængsel, i stedet vil få en dom på 30 dages ubetinget fængsel kombineret med en betinget dom med vilkår om at skulle udføre samfundstjeneste og en række vilkår. Det kunne f.eks. være i et vist antal timer at skulle bistå med renholdelse af strande, grønne områder og grøfter eller at hjælpe til i en privat virksomhed, jf. ovenstående initiativ nr. 10 om virksomhedsafsoning. Samtidig vil den dømte eventuelt skulle underlægge sig vilkår om at afholde sig fra brug af alkohol, narkotika eller lignende og løbende blive testet herfor, samt vilkår om kun at forlade sin bopæl i weekenden og kun i forbindelse med anerkendelsesværdige formål som f.eks. aktiviteter med egne børn eller vigtige familiebegivenheder som bryllup og begravelse. Et andet eksempel kan være en person, der er idømt en seksårig ubetinget fængselsstraf for f.eks. narkotikakriminalitet eller økonomisk kriminalitet, og som i dag som udgangspunkt vil kunne prøveløslades efter fire år. Her vil der kunne gives den pågældende en afprøvnings på tilbagevenden til samfundet halvvejs i forløbet under betingelse af, at vedkommende udfører samfundstjeneste og underlægger sig andre individuelt fastsatte vilkår.

Forslaget skal ikke gælde for personer, der er idømt en straf for at have begået personfarlig kriminalitet.

Regeringen foreslår på den baggrund, at:

- Ubetinget fængselsstraf i kombination med betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste og andre individuelle vilkår i højere grad end i dag kan træde i stedet for kortere rent ubetingede fængselsstraffe.
- Det efter afsoning af halvdelen af straffen (dog mindst efter to måneder af straffen er udstået) skal være muligt at afprøve den dømtes tilbagevenden til samfundet. Det skal ske, mod at den dømte til gengæld underlægger sig vilkår om samfundstjeneste og eventuelt andre individuelt fastsatte vilkår. I dag skal 2/3 af straffen som udgangspunkt være udstået, før der kan ske prøveløsladelse.
- En arbejdsgruppe under kriminalforsorgen skal undersøge, hvilke nye former for samfundstjeneste, der kan indføres, hvor samfundstjeneste i kombination med en række øvrige vilkår i højere grad mærkes som en indgribende foranstaltning, der kan udgøre et alternativ til frihedsstraf. Det kan f.eks. være, at personer i højere grad end i dag skal kunne bistå med almennyttige opgaver, som f.eks. at holde veje, parker og stranderene eller bistå med omplantning af arealer til skov eller lignende. Samtidig skal det i en arbejdsgruppe under kriminalforsorgen undersøges, hvilke muligheder der er for at indføre nye typer af samfundstjeneste med et specifikt sigte på at genoprette den kriminelle handling, f.eks. i form af at fjerne ulovlig graffiti eller udbedring og reparation efter hærværk.

12.

GPS-fodlænke bl.a. som del af en strafferetlig sanktion

Regeringen foreslår at følge op på en forsøgsordning, hvor GPS-fodlænker kan gives som supplement til et opholdsforbud i sager om f.eks. stalking og partnervold. Erfaringerne fra forsøgsordningen kan danne grundlag for en permanent ordning og mulig udvidelse af brugen af GPS-fodlænke bl.a. som del af en strafferetlig sanktion.

På sigt kan GPS-fodlænke f.eks. bruges på den måde, at man gør en dom om fængselsstraf betinget med vilkår om, at gerningspersonen bærer GPS-fodlænke som led i at overholde et opholds- eller natte-livsforbud. Det kan f.eks. være i forbindelse med, at et bandemedlem pålægges forbud mod at opholde sig på bestemte steder.

I dag er der kun begrænsede erfaringer med brugen af GPS-fodlænke i Danmark. Det ønsker regeringen at ændre, så ofre beskyttes bedre end i dag.

Straffelovrådet har i december 2024 anbefalet, at der arbejdes på at indføre mulighed for at anvende GPS-fodlænker i Danmark.

13.

Styrket tilsyn med personer dømt for seksuelle overgreb begået mod børn

Regeringen foreslår at intensivere tilsynet for personer, der har en ubetinget fængselsstraf for seksuelle overgreb begået mod børn under 15 år, samtidig med at perioden, hvor der føres tilsyn, også forlænges.

Indsatte, der er dømt for seksuelle overgreb begået mod børn, kan typisk i forbindelse med prøveløsladelse blive pålagt vilkår om sexologisk eller psykiatrisk behandling eller misbrugsbehandling i en længere periode. Forslaget indebærer, at kriminalforsorgens praksis ændres, således at den dømte kan følges og kontrolleres i længere tid, end det i dag er praksis. Desuden skal det tilsynsførende personale i kriminalforsorgen uddannes i forhold til kontrol, tilsyn og støtte over for målgruppen.

Bedre forebyggelse i fængslerne

Indsatte, der ønsker et almindeligt liv uden kriminalitet på den anden side af fængslet, skal have den fornødne hjælp. Derfor skal vi skabe bedre muligheder for, at dem, der aktivt vælger kriminaliteten fra og fællesskabet til, får den rigtige støtte. Indsatte er samtidig ofte personer med få ressourcer. Det er derfor afgørende, at vores fængsler får de rette redskaber til at hjælpe disse personer, så flere i fremtiden får et job eller uddannelse i stedet for at forblive i den kriminelle løbebane.

Det skal ske ved en markant styrkelse af den forebyggende indsats i fængslerne, så der gives bedre mulighed for at skifte løbebane og komme på ret kurs efter endt afsoning. Regeringen vil have færre vaneforbrydere. Det er ødelæggende for retsfølelsen, når de samme få personer igen og igen begår kriminalitet og skaber utryghed for de mange.

En stærk forebyggende indsats vil ikke alene komme den enkelte, men hele samfundet til gode. Eksempelvis estimerer Justitsministeriet, at der opnås positive, økonomiske konsekvenser svarende til ca. 764.000 kr. efter ti år pr. person, der ikke begår ny og alvorlig kriminalitet inden for to år efter løsladelse, sammenlignet med personer, der begår ny og alvorlig kriminalitet i de to år.

Regeringen ønsker også, at straffereformen skal medvirke til at sikre, at vi som samfund behandler de mest sårbare og udsatte borgere med forståelse, respekt og værdighed. Socialt udsatte borgere, som på grund af sociale, psykiske eller sundhedsmæssige problemer er kommet i konflikt med retssystemet, skal som udgangspunkt ikke behandles på samme måde som hårdkogte kriminelle. Straffene skal give mening. Det kan eksempelvis betyde, at personer med massive sociale problemer eller betydelig nedsat funktionsevne får mulighed for at afsone under andre forhold end på en klassisk fængselsafdeling. Steder, der i højere grad kan tage højde for de øvrige udfordringer, som disse mennesker står overfor.

Regeringen vil derfor prioritere, at vores fængsler får en bedre og større værktøjskasse til at hjælpe de indsatte. Målet er, at flere i fremtiden vender den kriminelle løbebane ryggen, når de tager afsked med fængslet, og på sigt får arbejde eller uddannelse og dermed bidrager til samfundet.

Samlet set vil regeringen afsætte mere end 1 mia. kr. frem mod 2030 til at styrke den forebyggende indsats i fængslerne.

Samlet set vil regeringen
afsætte mere end

1 mia. kr.

frem mod 2030 til at
styrke den forebyggende
indsats i fængslerne.

På den baggrund foreslår regeringen følgende initiativer:

14.

Nyt mål: Tilbagefald til kriminalitet skal ned på 15 pct.

Med strareformen vil regeringen investere massivt i en styrket forebyggende indsats og give den enkelte indsatte bedre forudsætninger for at forlade den kriminelle løbebane. Det står oven på en række andre tiltag som f.eks. bandepakke IV, hvor der også er taget vigtige skridt for at holde unge ude af banderne og tage bedre hånd om unge på kanten af bandekriminalitet. Regeringen har også nedsat en kriminalitetsforebyggelseskommision, der bl.a. skal undersøge, hvilke indsatser der effektivt kan styrke vejen ud af kriminalitet, herunder hvordan sanktionstyper og -indhold kan indrettes, så resocialisering fremmes. Kommissionen skal i sit arbejde have fokus på forslag og redskaber, der ud fra viden om forebyggelse og erfaringer fra eksisterende tiltag må forventes at have en forebyggende virkning.

Med strareformen introducerer regeringen for første gang en målbar målsætning om at nedbringe recidivet (tilbagefald til kriminalitet) i Danmark. I dag begår 22 pct. ny kriminalitet inden for to år efter løsladelse fra afsoning af en ubetinget fængselsstraf eller efter at have fået en betinget dom

– og ender igen med en betinget eller ubetinget fængselsstraf. Det er for mange. Når initiativerne i strareformen er blevet implementeret og har fået effekt, er det regeringens mål, at recidivet reduceres, så det er 15 pct. af dem, som bliver idømt en betinget fængselsstraf eller bliver løsladt fra en ubetinget fængselsstraf, der begår ny kriminalitet, der fører til en fængselsstraf inden for to år.

15.

Slettet gæld skal motivere til et kriminalitetsfrit liv

Regeringen foreslår at indføre en ny model for opkrævning af straffesagsomkostninger, der skal motivere langt flere dømte til at arbejde for et kriminalitetsfrit liv. Kort sagt indfører regeringen et nyt princip: Fem år på dydens sti, gør dig fri af din straffesagsgæld. I dag er det sådan, at mange dømte efter endt afsoning står i en situation med gæld til det offentlige. Det kan være en forhindring i forhold til at leve en kriminalitetsfri tilværelse, og det kan særligt for unge betyde, at de falder tilbage i kriminalitet for at kunne betale af på deres gæld. Forskning på området peger på, at gældsættelse generelt øger risikoen for kriminalitet. Eksempelvis viser undersøgelser, at unge indsatte med gæld er fem gange mere tilbøjelige til at vende tilbage til kriminalitet efter løsladelse end unge indsatte uden gæld. Gældsbyrden er således en selvstændig og væsentlig risikofaktor for dem i forhold til tilbagefald til kriminalitet.

Figur 4

I figuren fremgår udviklingen i recidiv blandt personer, som tidligere er blevet idømt en fængselsstraf (enten betinget eller ubetinget). Recidiv måles her som tilbagefald til ny kriminalitet begået inden for to år fra henholdsvis løsladelse for ubetinget dømte eller fra dom for betinget dømte, der inden for tre år leder til ny dom til betinget eller ubetinget fængselsstraf. Kilde: Justitsministeriets beregninger baseret på tal fra Danmarks Statistik – statistikbanken.dk/recidiv4.

Regeringen vil derfor indføre en ny model for opkrævning af straffesagsomkostninger, der indebærer, at fremtidige krav på sagsomkostninger bortfalder, hvis den pågældende holder sig kriminalitetsfri i en femårig periode. Ordningen skal for det første omfatte personer i aldersgruppen fra 15 år til og med 24 år, da der i denne gruppe typisk vil være mange førstegangsdømte med et stort potentiale for succesfuld kriminalitetsforebyggelse.

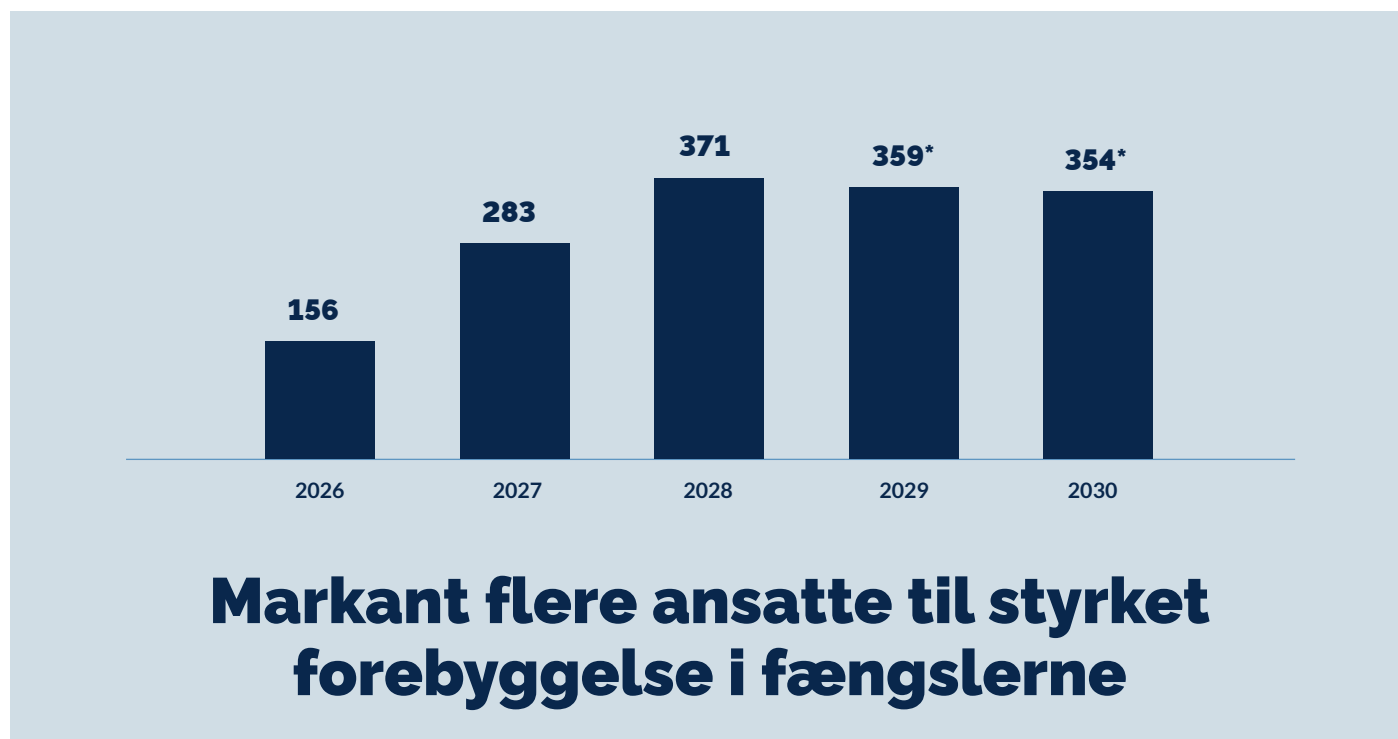
For personer over 24 år kan gæld fra straffesagsomkostninger også være tyngende for at komme videre i sin tilværelse og lægge sin lovovertrædelse bag sig. Der lægges derfor for det andet op til, at ordningen skal omfatte personer over 24 år første gang, de idømmes en fængselsstraf eller foranstaltning.

Endelig vil regeringen også give personer, der bærer rundt på en eksisterende gæld fra straffesagsomkostninger, som blev stiftet, da de pågældende var under 25 år, en bedre mulighed for et gældsfrit og kriminalitetsfrit liv ved at lade det resterende krav på gælden falde bort, hvis de i en periode på 5 år holder sig ude af kriminalitet. Denne ordning skal gælde for personer, hvor der maksimalt er gået 15 år fra den seneste relevante dom inden det fyldte 25 år.

Initiativet skal ikke gælde for personer, som er idømt en fængselsstraf på seks måneder eller derover, eller har begået grov vold. Initiativet skal desuden ikke gælde for personer dømt efter straffelovens § 81 a om bandekriminalitet, medmindre den dømte på aktiv og tilfredsstillende vis har deltaget i et exit-program.

Endelig skal initiativet ikke gælde for personer, der alene idømmes bødestraf, idet bødestraffe typisk idømmes for mindre alvorlige overtrædelser såsom overtrædelser af færdselsloven, hvor størrelsen på straffesagsomkostninger ofte er begrænsede, behovet for forebyggelse er lavere og betalingsevnen samtidig er større.

Figur 5

I figuren indgår det forventede antal årsværk forbundet med initiativ 13, 17, 18, 19, 33 og 34. Initiativerne omfatter primært programmedarbejdere, socialrådgivere, værk mestre, sygeplejersker mv. Det bemærkes, at forebyggelsesarbejdet fortsat skal foregå i samarbejde mellem uniformeret og civil personale.

*Antallet af nye årsværk til forebyggelse er i 2029 og 2030 faldende primært som følge af, at tiltaget om ny socialafdeling med målrettede og fokuserede indsatser med særligt socialt udsatte er et forsøgsinitiativ, som løber indtil 2028.

16.

Generel styrkelse af kriminalitetsforebyggelsen

Regeringen foreslår at gennemføre en række tværgående indsatser for at styrke kriminalitetsforebyggelsen i vores samfund. Målet er at sikre færre ofre og øget tryghed:

- **Nedsættelse af en kriminalitetsforebyggelseskommission.** Regeringen har nedsat en kriminalitetsforebyggelseskommission, som skal kortlægge effekten af eksisterende kriminalitetsforebyggende indsatser og komme med forslag til at styrke det kriminalitetsforebyggende arbejde på tværs af myndigheder. Undersøgelser viser, at der er en øget risiko for at udvikle voldelig adfærd i nære relationer som voksen, hvis man er vokset op med vold i hjemmet. Derfor bliver en del af kommissionens arbejde at se på, hvordan vi kan blive bedre til at gribe ind over for vold og overgreb i hjemmet. Initiativet er en udløber af aftalen om Bandepakke IV, som blev indgået den 8. november 2023.
- **Midler til forskning i kriminalitetsforebyggelse.** Justitsministeriet har afsat 400.000 kr. til, at kriminalforsorgen har udarbejdet en forskningsoversigt om effekten af kriminalpræventive indsatser i regi af fængsler og tilsyn. Formålet er at skabe et overblik over forskningsresultater, som kan inddrages i kriminalforsorgens videre arbejde med kriminalitetsforebyggelse.
- **Rådgivning og hjælp til indsatte pårørende.** Regeringen foreslår at forhøje den årlige driftsbevilling fra 1,9 mio. kr. til 4,5 mio. kr. (svarende til en forhøjelse på ca. 15,0 mio. kr. frem mod 2030) til foreningen SAVN. Det vil bl.a. betyde, at foreningen kan styrke rådgivningen til familier til indsatte samt styrke sin indsats for kriminalitetsforebyggelse blandt børn og unge. Når en person kommer i fængsel, efterlades de pårørende ofte med både følelsesmæssige og praktiske udfordringer, som kan virke uoverskuelige. I foreningen SAVN rådgiver frivillige de pårørende i forhold til mange af de spørgsmål, som kan opstå, når et familiemedlem bliver fængslet. Regeringen ønsker at bakke op om denne vigtige rådgivning.

17.

Mere fokus på de særligt socialt udsatte i fængslerne

Regeringen foreslår, at socialt udsatte borgere med komplekse problemer får bedre mulighed for at afsone deres straf på en måde, der tager højde for deres udfordringer. Målet er, at flere bryder med kriminalitet og på sigt får et arbejde eller en uddannelse.

- **Ny socialafdeling med målrettede og fokuserede indsatser for særligt socialt udsatte.** Regeringen foreslår, at der som et forsøg etableres en særlig socialafdeling i et fængsel. Afdelingen skal være målrettet indsatte, der er særligt socialt udsatte eller har betydelig nedsat funktionsevne. Afdelingen skal have fokus på at imødekomme de særlige behov, som denne gruppe har, og på den måde også bidrage til en bedre kriminalitetsforebyggende indsats. Som led i forsøget skal det undersøges, under hvilke fysiske rammer man vil kunne etablere yderligere afdelinger. F.eks. skal det undersøges, om mindre enheder, som er afgrænset fra fængsler, kan omdannes til særlige afsoningssteder med ekstra fokus på socialpædagogiske indsatser og misbrugsbehandling mv.
- **Målrettet indsats for særligt socialt udsatte og psykisk sårbare indsatte.** Tiltaget skal hjælpe de særligt socialt udsatte i fængsler, arrester og udslusningsfængsler med at få en bedre hverdag under afsoningen med fokus på basale ting som hygiejne, kost og motion. Initiativet skal samtidig understøtte de særligt socialt udsatte i at få et fællesskab med andre indsatte samt forebygge, at de udnyttes af stærkere indsatte. Med tiltaget vil der blive iværksat særlige tilbud til de særligt socialt udsatte, ligesom der vil blive ydet støtte til de særligt socialt udsatte for at hjælpe dem i overgangen fra f.eks. lukket til åbent fængsel og udslusningsfængsel samt i samarbejdet med andre myndigheder (f.eks. jobcenter, socialforvaltning, misbrugscenter, herberg mv.). De sundhedsfaglige ressourcer skal forbedre den almene sundhedstilstand og understøtte f.eks. misbrugsbehandling, ligesom de skal understøtte, at psykisk sårbare indsatte får bedre hjælp til en værdig afsoning. Kriminalforsorgen forventer, at den intensive støtte vil føre til, at færre særligt socialt udsatte og psykisk sårbare personer begår ny kriminalitet. Samtidig vil tiltaget bidrage til et roligere afsoningsmiljø, som også vil aflaste personalet.

18.

Bedre støtte til indsatte med opmærksomhedsforstyrrelser

Indsatte med opmærksomhedsforstyrrelser estimeres i dag at udgøre næsten halvdelen af de indsatte i kriminalforsorgens institutioner. Disse personer har ofte sværere ved at drage nytte af de generelle kriminalitetsforebyggende indsatser, der ikke er målrettet deres behov. Samtidig er der behov for, at denne gruppe bliver identificeret og håndteret mere effektivt. Regeringen foreslår derfor at iværksætte en række indsatser:

- **Dømte med ADHD skal have en bedre støtte og hjælp.** Med tiltaget foreslår regeringen at styrke den kriminalitetsforebyggende indsats blandt indsatte med ADHD og andre lignende opmærksomhedsforstyrrelser. Initiativet består af tre elementer:
 - Screening for ADHD og lignende opmærksomhedsforstyrrelser
 - Implementering af et adfærdskorrigerende program særligt målrettet indsatte med ADHD og andre opmærksomhedsforstyrrelser
 - Kompetenceudvikling af personalet
- **Redskaber til bedre adfærd under afsoning.** Mange indsatte har vanskeligt ved at indgå på f.eks. en arbejdsplads eller en uddannelse. Regeringen foreslår derfor, at der under afsoningen gennemføres et samtalebaseret program med de indsatte – både i grupper og individuelt. I programmet vil de indsatte blive trænet i at styrke deres evne til selvregulering og i at øge deres motivation og modtagelighed over for kriminalforsorgens øvrige forebyggende indsatser såsom arbejde, uddannelse og misbrugsbehandling. Tiltaget vil have fokus på de indsatte, som har en væsentlig risiko for at falde tilbage i kriminalitet. Programmet findes allerede i dag i to fængsler, hvor der er gode erfaringer med at øge de indsattes motivation og udbytte af andre kriminalitetsforebyggende indsatser. Kriminalforsorgen vurderer, at tiltaget vil have en positiv effekt på afsoningsmiljøet og recidiv.

19.

Overgangen fra fængsel til frihed skal være nemmere

De indsatte skal i højere grad end i dag gøres parate til et liv uden for fængslet. Regeringen foreslår derfor at iværksætte en række indsatser:

- **Styrket arbejdspladstræning for indsatte med sociale udfordringer.** Regeringen vil styrke indsatsen for indsatte, som har udfordringer med at begå sig i fællesskabet på en arbejdsplads. Det skal bl.a. ske ved, at kriminalforsorgen ansætter flere værk mestre, som er arbejdsledere tilknyttet fængsler og arresthuse. Værkmestrene skal instruere og vejlede de indsatte inden for bestemte faglige områder såsom metalarbejde, grønne fag samt tømrer- og malerarbejde. På den måde kan der blive et øget fokus på de indsattes personlige udvikling – særligt deres sociale kompetencer. Herudover vil træning i almindelige daglige gøremål medvirke til, at de indsatte bliver i stand til at være mere selvhjulpne og deltage i andre beskæftigelsestilbud og kriminalitetsforebyggende indsatser.
- **Nyt beskæftigelsestilbud til unge med særlige udfordringer.** Regeringen vil iværksætte et treårigt forsøg i åbne fængsler målrettet unge indsatte med særlige udfordringer. Forsøget skal give unge med udfordringer adgang til særlige arbejds- og aktivitetspladser. Initiativet indebærer, at der tilknyttes ekstra personale med socialpædagogisk kompetence til kriminalforsorgens beskæftigelsestilbud. Personalet vil skulle stå for aktiviteter, der styrker de unges motivation, lave gruppevejledningsforløb, holdaktiviteter og træning i almindelige gøremål. Tiltaget skal sætte ind over for de udfordringer, som unge med særlige udfordringer kan skabe. Formålet er, at de bliver i stand til at indgå i fængslets almene beskæftigelsestilbud og at gøre dem klar til et liv uden for fængslet.

- **Dobbelt-op på ressourcer i kriminalforsorgens mentorkorps.** Regeringen foreslår at styrke kriminalforsorgens mentorkorps, der allerede i dag hjælper indsatte med at skabe en bedre overgang fra fængsel til en tilværelse uden kriminalitet. Mentorerne hjælper bl.a. de indsatte med at opbygge en struktureret hverdag og bistår med kontakten til offentlige myndigheder. De indsatte kan også få hjælp til at bruge digitale selvbetjeningsløsninger, styrke deres sociale netværk eller forbedre forholdet til familien. Der lægges op til at fordoble den nuværende økonomiske ramme til mentorkorps, der i dag har ca. 250 mentorer tilknyttet. Initiativet vil bl.a. indebære, at det bliver muligt at tilknytte en mentor til en indsat tidligere i afsoningsforløbet. En tidlig mentorindsats vil have fokus på en meningsfuld afsoning, hvor den indsatte støttes og motiveres til at deltage i kriminalitetsforebyggende tiltag.
- **Styrket samarbejde mellem fængsler og private virksomheder.** Regeringen foreslår at forstærke kriminalforsorgens samarbejde med private virksomheder med det formål, at flere indsatte fremover kommer i beskæftigelse efter endt afsoning. Det betyder bl.a., at kriminalforsorgen vil øge arbejdstilbuddene til de indsatte – både på værksteder og i forhold til simple arbejdsopgaver, som kan løses i cellerne. Med initiativet vil antallet af arbejdsrelaterede kurser og uddannelsesforløb, der afholdes i samarbejde med private virksomheder, blive øget. Kurser vil blive målrettet og tilpasset den enkelte indsattes udslusning.
- **Kvalitetsløft af uddannelses tilbud i fængsler.** Det foreslås at løfte kvaliteten af det samlede kompetencegivende uddannelsesudbud i fængsler og arrester. Det skal ske ved, at uddannelsesindsatserne i kriminalforsorgens institutioner ensrettes, styres og evalueres systematisk. Initiativet skal danne fundamentet for en ny samlet ramme for kriminalforsorgens uddannelsesindsatser, så de kompetencegivende uddannelser, fag og erhvervsrettede kurser bedst muligt forbereder den indsatte til arbejdsmarkedet eller videre uddannelse.

Historisk stort løft af danske fængsler med mere end 2.000 nye fængselspladser frem mod 2036

Det er vigtigt for regeringen, at det strafferetlige system polstres til at kunne håndtere de udfordringer, vi ser i dag, dem vi allerede nu kan se vil ramme os i de kommende år, samt de udfordringer, vi endnu ikke kender. Vi må ikke affinde os med, at det i realiteten er kapaciteten i det strafferetlige system, der bestemmer retspolitikken. Vi kan se, at udviklingen i den internetbaserede kriminalitet, nye mønstre i narkotikakriminaliteten såvel som de sikkerhedsmæssige konsekvenser af en ny geopolitisk virkelighed kommer til at stille nye krav og skabe nye udfordringer, der skal håndteres i retssystemet.

Med strafreformen skal det strafferetlige system gøres robust til også at håndtere fremtidens udfordringer. Regeringen foreslår derfor med strafreformen en ny samlet kapacitetsudvidelse på mere end 2.000 nye pladser frem mod 2036.

Regeringen foreslår med strafreformen en samlet kapacitetsudvidelse på mere end

2.000

nye pladser frem mod 2036.

Allerede i den nuværende flerårssaftale blev der taget en række markante skridt med henblik på at håndtere udfordringerne med manglende fængselspladser. Det drejer sig bl.a. om forberedelse af et nyt fængsel i Viborg Kommune med ca. 400 pladser, en udvidelse af Sdr. Omme Fængsel med ca. 200 pladser samt en ny områdearrest i Slagelse med ca. 400 pladser. Dertil har regeringen indgået en aftale med Kosovo om leje af et fængsel med ca. 300 pladser. Det er initiativer, der er sat i gang, men som kræver yderligere finansiering for at nå i mål. Det sikrer vi med straffereformen.

Men vi går videre end det. For det handler om at lægge fundamentet for en varig og langsigtet styrkelse af kapaciteten i kriminalforsorgen, så vi kan være forberedte på de udfordringer, vi endnu ikke kan forudse. Det gælder både i forhold til Danmark, Grønland og Færøerne. Derfor vil vi med straffereformen skabe yderligere cirka 1.000 nye fængsels- og anstaltspladser frem mod 2036. Det betyder således i alt mere end 2.000 nye fængselspladser frem mod 2036.

Det er en markant udvidelse af fængsels- og anstaltskapaciteten. Det er i den forbindelse også væsentligt at holde sig for øje, at en del af de nuværende fængsler, arrester og anstalter i dag er gamle og utidssvarende – nogle til en grad, hvor renovering både vil blive uforholdsmæssigt dyrt og besværligt. Derfor lægger regeringen også op til, at nedslidte og utidssvarende fængsels- og arrestpladser løbende bliver lukket, i takt med at de nye fængsler åbner.

På den baggrund foreslår regeringen følgende initiativer:

20.

Nyt kvindefængsel eller kvindeafdeling i Vestdanmark

Regeringen foreslår at etablere et nyt kvindefængsel eller en kvindeafdeling i Vestdanmark. Hvis det ikke er muligt at finde en eksisterende egnet bygning til et nyt kvindefængsel, vil kriminalforsorgen etablere en kvindeafdeling enten i kriminalforsorgens eksisterende bygningsmasse eller i et af de kommende byggerier i Vestdanmark.

Der er i dag alene ét kvindefængsel i Danmark. Det ligger på Sjælland (Jyderup Fængsel). Det er uhenigtsmæssigt for de kvindelige indsatte, som enten risikerer at skulle afsone langt fra deres bopæl eller undlade at afsone i et kvindefængsel. I 2024 var der i gennemsnit ca. 230 kvindelige indsatte, hvoraf ca. 80 var placeret i andre fængsler end Jyderup Fængsel. Der mangler derfor pladser til kvindelige indsatte.

21.

Genetablering af Horserød Fængsel

Regeringen foreslår at genetablere dele af Horserød Fængsel, der i dag har nedlukket ca. 230 pladser på grund af den bygningsmæssige tilstand. Det vil indebære en nedrivning og genopbygning af dele af fængslet.

Byggeriet vil ud fra et foreløbigt skøn være bygget færdigt med udgangen af 2028. Tidsplanen vil dog skulle konsolideres i forbindelse med udviklingen af byggeprojektet.

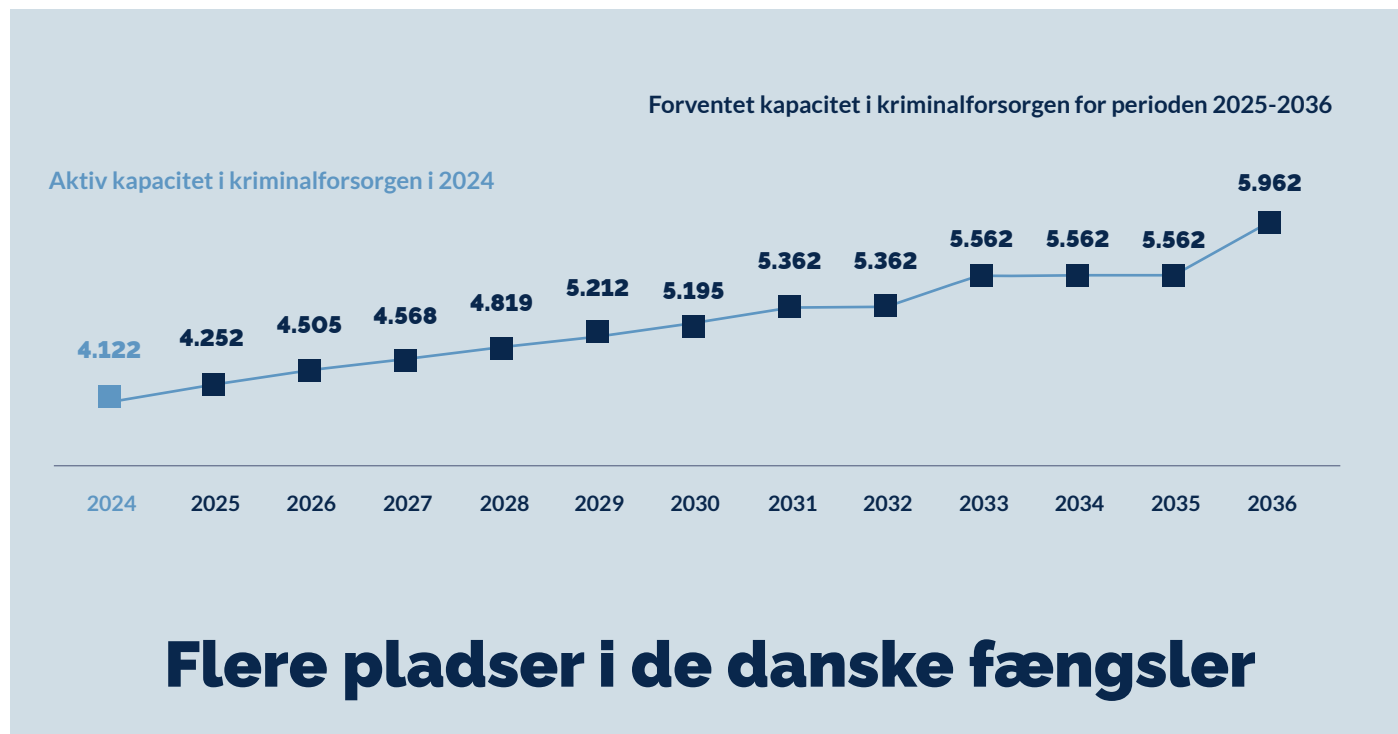
22.

Udvidelse af Sdr. Omme Fængsel

Flere eksisterende bygninger i Sdr. Omme Fængsel er udtjente og må forventes at skulle nedrives og genopføres inden for en årrække. Det foreslås derfor at udvide fængslet med 150-200 åbne pladser, som på sigt vil kunne erstatte de eksisterende bygninger og i mellemtiden kan fungere som øget kapacitet.

Byggeriet forventes ud fra et foreløbigt skøn at kunne være bygget færdigt med udgangen af 2028. Tidsplanen vil dog skulle konsolideres i forbindelse med udviklingen af byggeprojektet.

Figur 6

Kriminalforsorgen vil alene idriftsætte de pladser, som der er indsatte til, samt yderligere op til 100 pladser. Den øvrige overskydende bygningsmæssige kapacitet vil blive dvalelagt med henblik på et kunne idriftsættes ved behov. Det er i figuren forudsat, at der nedlukkes 250 utidssvarede fængselspladser i 2030 og yderligere 200 utidssvarede pladser i 2033.

23.

Nyt fængsel på Færøerne

Det har længe været et stort politisk ønske fra færøsk side, at færøske indsatte skal kunne afsone deres dom på Færøerne og under tidssvarende rammer. Efter de gældende regler afsoner personer, som på Færøerne er idømt fængselsstraffe på over et år og seks måneder, som udgangspunkt deres straf i et dansk fængsel eller arresthus.

Det fremgår derfor af regeringsgrundlaget, at regeringen vil arbejde for at etablere et nyt fængsel på Færøerne, som skal erstatte Færøerne Arrest i Mjørkadalur. Det nye fængsel skal bl.a. skabe bedre og mere nutidige forhold for både indsatte og ansatte og vil desuden indebære, at færinger i videre omfang end i dag kan afsone fængselsstraffe på Færøerne.

Arbejdet er allerede i fuld gang, og i efteråret 2024 er det efter ønske fra Færøernes landsstyre besluttet, at det nye fængsel skal bygges i Sunda Kommune.

24.

70 nye anstaltspladser i Grønland

Regeringen arbejder for, at standarden på danske ansvarsområder i Grønland følger standarden i Danmark – med respekt for de særlige forhold og forskelle, der er mellem landene. Derfor foreslår regeringen, at der etableres 70 nye anstaltspladser (åbne og lukkede) til håndtering af de kapacitetsudfordringer, som Kriminalforsorgen i Grønland står over for aktuelt og på længere sigt. Pladserne forventes at blive etableret ved dels at udvide eksisterende anstalter, dels at etablere nye anstalter.

Den konkrete udmøntning af den øgede kapacitet vil blive fastlagt under inddragelse af Naalakkersuisut.

Tiltaget skal ses i lyset af, at der mangler pladser i de grønlandske anstalter for at kunne følge med det aktuelle kapacitetsbehov. Herudover er det et stort politisk ønske fra grønlandsk side, at foranstaltningniveauet for særligt alvorlige forbrydelser i Grønland forhøjes. Der må derfor forventes et endnu større pres på anstalterne i de kommende år.

25.

Nyt fængsel i Viborg Kommune

Det er som led i den nuværende flerårsaftale for kriminalforsorgen besluttet at forberede opførelsen af et nyt fængsel. Det blev i sommeren 2024 besluttet, at fængslet skal ligge i Viborg Kommune. Arbejdet er derfor i fuld gang med henblik på, at der kan etableres et nyt, moderne fængsel med 400 lukkede fængselspladser i slutningen af 2032.

Med strareformen afsætter regeringen midler til at etablere det nye fængsel og føre beslutningen ud i livet.

26.

Etablering af nyt lukket fængsel med op til 400 pladser

Regeringen foreslår at bygge et helt nyt fængsel med op til 400 pladser. Fængslet skal som udgangspunkt være et lukket fængsel. Det vil dermed blive et af landets største fængsler.

Kriminalforsorgen og Bygningsstyrelsen vil gå i dialog med relevante kommuner med henblik på at fastlægge en placering til fængslet. Fængslet forventes umiddelbart at kunne være etableret med udgangen af 2035.

Med strareformen afsætter regeringen midler til at etablere det nye fængsel.

27.

Udvidelse og vedligeholdelse af eksisterende bygninger

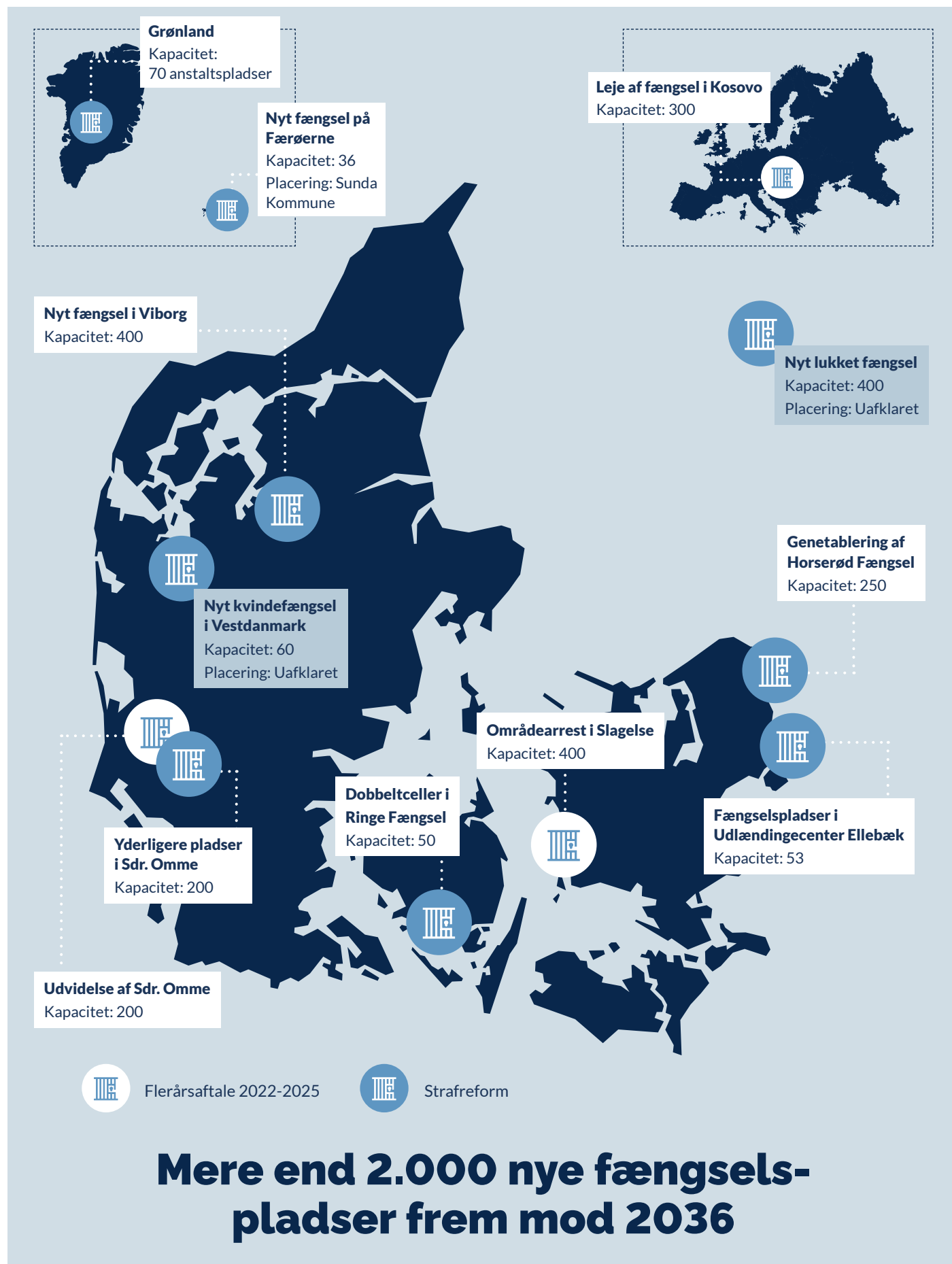
Regeringen foreslår at gennemføre en række mindre kapacitetsudvidelser og mere generelt at vedligeholde eksisterende kapacitet i kriminalforsorgen. Det skal sikre, at kriminalforsorgen også på kortere sigt får mere plads til at håndtere det stigende antal indsatte.

For det første lægges der op til, at ca. 50 ledige asylpladser i Udlændingecenter Ellebæk konverteres til åbne fængselspladser.

For det andet lægges der op til, at kriminalforsorgen midlertidigt omdanner ca. 50 fængselspladser til dobbeltceller i Ringe Fængsel. Fængselspladserne er i forvejen bygget med henblik på eventuelt at blive brugt som dobbeltceller.

For det tredje lægges der op til at afsætte nye midler til, at kriminalforsorgen løbende kan vedligeholde utidssvarende bygninger.

Figur 7

Det bemærkes, at der i opgørelsen af mere end 2.000 nye pladser ikke er fraregnet nedlukning af udtidssvarende kapacitet.

Mere uniformeret personale og bedre arbejdsvilkår

Flere indsatte i vores fængsler kræver også flere fængselsbetjente. Det kræver en helt særlig indsats, hvis vi skal have vendt den årelange negative udvikling, hvor antallet af fængselsbetjente har været faldende. Regeringen har allerede gjort det mere attraktivt at uddanne sig til fængselsbetjent ved at give løn til fængselsbetjentelever under hele uddannelsen. Der er også taget initiativer for at fastholde det nuværende fængselspersonale, herunder gennem et varigt lønløft til fængselsbetjente. Den nedadgående spiral med færre fængselsbetjente synes også at være ved at vende.

Det er helt afgørende, at vi formår at fastholde det uniformerede personale i fængslerne. Det er ikke tilstrækkeligt at tiltrække nyt personale, hvis vi ikke på samme tid holder fast i de dygtige fængselsbetjente, vi har nu. Vores fængselsbetjente har et krævende job, og vi stiller høje krav til dem. Derfor skal vi også tage nye løsninger i brug for at give dem bedre arbejdsvilkår og flere kollegaer. Det gælder alt fra nye it-løsninger, der gør arbejdet nemmere, til indførelse af en ny personalegruppe samt mulighed for at supplere de mange dygtige danske fængselsbetjente med arbejdskraft fra udlandet. Det vil altså kræve helt ekstraordinære tiltag, som rækker væsentligt ud over de initiativer, der allerede er sat i gang.

Frem mod 2030 vil
regeringen i alt afsætte ca.

1 mia. kr.

til at sikre mere uniformeret personale og bedre arbejdsvilkår i kriminalforsorgen.

Frem mod 2030 vil regeringen i alt afsætte ca. 1,0 mia. kr. til at sikre mere uniformeret personale og bedre arbejdsvilkår i kriminalforsorgen.

På den baggrund foreslår regeringen følgende initiativer:

28.

Bedre arbejdsvilkår gennem styrkelse af psykolog- og mæglerkorps

Regeringen foreslår at skabe bedre arbejdsvilkår for personalet i kriminalforsorgen.

Det skal bl.a. ske for at fastholde de dygtige fængselsbetjente, som arbejder i kriminalforsorgens institutioner i dag. Regeringen vil derfor udvide en række af de tiltag, der er aftalt med den nuværende flerårsaftale for kriminalforsorgen, og som der har været gode erfaringer med. Regeringen lægger på den baggrund op til at udvide kriminalforsorgens psykologkorps og forebyggelses- og mæglerkorps. Med udvidelsen af de to korps bliver det muligt at styrke støtten og sparringen for bl.a. fængselsbetjentene i deres daglige arbejde, herunder at udvide og forbedre en række eksisterende tilbud:

- **Bedre mulighed for at imødekomme efterspørgsel.** Flere ressourcer til korpsene vil betyde, at de kan varetage flere samtaler og sessioner med ledere og medarbejdere. Derved styrkes forebyggelsesindsatsen mod nedslidning og psykiske belastningsreaktioner. Samtidig suppleres det eksisterende kriseberedskab og mulighederne for at håndtere akut opståede hændelser.
- **Udvidelse af supervisionsordningen.** Supervisionsordningen har bl.a. til formål at forebygge, at kriminalforsorgens personale rammes af PTSD, angst, stress mv. og at sikre, at medarbejderne får den fornødne støtte til at håndtere svære situationer. Udvidelsen vil betyde, at det bliver muligt at få supervision op til seks gange årligt af op til tre timers varighed mod to til fire gange om året af op til to timers varighed, som er tilfældet i dag
- **Tilbud til alle elever om forebyggende samtaler med psykologer.** Der er et stort frafald af fængselsbetjentelever (cirka 35 pct.). Det foreslås derfor, at alle elever årligt deltager i en forebyggende samtale med kriminalforsorgens interne psykologer. Dette skal sikre eleverne relevant støtte og tidlig opsporing af arbejdsrelaterede psykiske problemstillinger.

- **Styrkelse af det psykologfaglige tilbud for medarbejdere i kriminalforsorgen.** Det foreslås, at det psykologfaglige tilbud, der for nuværende er tilgængeligt via kriminalforsorgens sundhedsordning, hjemtages til kriminalforsorgens psykologkorps. Der skal endvidere etableres et netværk af privatpraktiserende psykologer, som medarbejderne kan henvises til gennem kriminalforsorgens egne psykologer. Dette vil kunne bidrage til en hurtigere indsats og i højere grad muliggøre fysiske samtaler.
- **Åben telefonisk rådgivning med støtte og vejledning ift. bl.a. PTSD og andre psykiske belastningsreaktioner.** Forslaget skal sikre, at medarbejdere i kriminalforsorgen kan få støtte og vejledning i psykologfaglige, arbejdsrelaterede og praktiske spørgsmål i forbindelse med særligt PTSD og andre psykiske belastningsreaktioner. Tilbuddet skal også gælde for tidligere medarbejdere, som på grund af arbejdet i kriminalforsorgen har fået konstateret PTSD.

Dertil vil regeringen afsætte 100 mio. kr. over en toårig periode til en særlig fastholdelsespakke til de uniformerede medarbejdere i kriminalforsorgen. Den konkrete udmøntning af fastholdelsespakken vil blive fastlagt efter forhandlinger med Fængselsforbundet.

29.

Sikkerhedsbetjente som en ny uniformeret personalegruppe

Regeringen foreslår at indføre en helt ny personalegruppe i form af sikkerhedsbetjente. Den nye personalegruppe skal tage sig af nogle af de sikkerheds- og bevogtningsopgaver, som i dag varetages af fængselsbetjente. Sikkerhedsbetjentene skal frigøre og aflaste fængselsbetjentene og være med til at øge antallet af uniformeret personale i fængslerne.

Sikkerhedsbetjentene vil skulle udføre opgaver som f.eks. adgangskontrol, visitationer, celleeftersyn, storvisitationer, afvikling af gårdture, besøgsafvikling, runderinger mv. Opgaveløsningen og -varetagelsen vil variere i forhold til f.eks. matrikeltype og lokale behov. Sikkerhedsbetjentene skal kunne anvende magt og magtmidler, ligesom de skal bære uniform.

Der lægges op til, at uddannelsen til sikkerhedsbetjent skal være af ca. fire måneders varighed og med løn.

30.

Rekruttering af international arbejdskraft til kriminalforsorgen

Regeringen foreslår, at kriminalforsorgen iværksætter en rekrutteringsindsats med henblik på at rekruttere international arbejdskraft til de danske fængsler og arrester og til uddannelserne til fængselsbetjent, transportbetjent samt den nye sikkerhedsbetjentuddannelse.

Det betyder, at kriminalforsorgen begynder at rekruttere ikke dansktalende EU- og EØS-borgere til de danske betjentuddannelser samt at rekruttere uddannede fængsels-, transport- og sikkerhedsbetjente fra udlandet. Kriminalforsorgen vil foretage en analyse af, hvilke lande det er mest hensigtsmæssigt at forsøge at rekruttere fra. Ikke dansktalende fængsels-, transport- og sikkerhedsbetjente skal have intensiv danskundervisning i forbindelse med uddannelse eller efteruddannelse. Sprogundervisningen vil fortsætte, indtil betjenten taler tilstrækkeligt dansk.

Fængsels-, transport- og sikkerhedsbetjente fra andre lande vil få samme løn- og arbejdsvilkår som danske betjente inden for samme personalegruppe. Den nærmere fastlæggelse af arbejdsopgaver mv. vil blive afklaret med tæt inddragelse af Fængselsforbundet.

PTSD og psykiske belastningsreaktioner i kriminalforsorgen

Forskningsinstitutionen VIVE kortlagde i 2020 omfanget af psykiske belastningsreaktioner blandt fængselsbetjente, værkemestre og transportbetjente, som var ansat i 2019.

Kortlægningen viste, at:

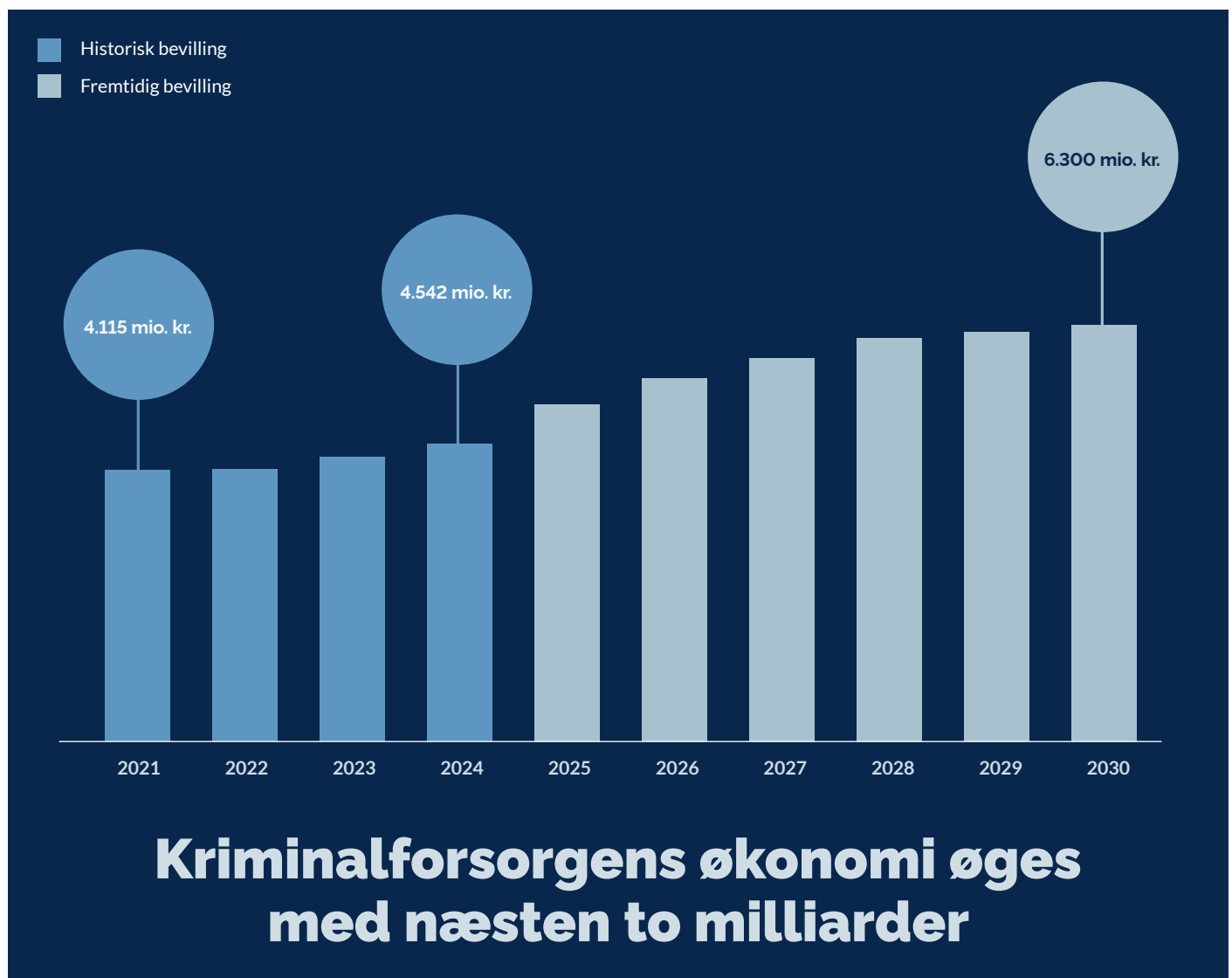
- 27,1 pct. af fængselsbetjente, værkemestre og transportbetjente havde symptomer på enten PTSD, depression, angst eller stress.
- 7,5 pct. havde fået en psykiatrisk diagnose for en belastningsreaktion.
- 13,5 pct. opfyldte diagnosekriterierne for PTSD.
- 5,4 pct. havde fået en diagnose for reaktion på svær belastning (Akut belastningsreaktion, inkl. PTSD).

31.**Bedre it og sikkerhed i fængslerne som forudsætning for et godt og sikkert arbejdsmiljø**

Regeringen foreslår at gennemføre en række tiltag, som skal skabe et bedre og mere sikkert afsonings- og arbejdsmiljø i kriminalforsorgen.

Det drejer sig bl.a. om en modernisering af kriminalforsorgens digitale understøttelse med henblik på at sikre en mere effektiv og tidssvarende opgaveløsning samt indførelse af mulighed for videosamtaler for børn af varetægtsarrestanter.

Derudover foreslår regeringen at styrke den enkelte medarbejders sikkerhed i form af øget videoovervågning og udbredelse af body- og dash-cams, der kan skabe bedre mulighed for hurtig respons ved konfliktsituationer og dokumentation af voldelige episoder. Nyt og bedre dronedetekteringsudstyr. Og en styrkelse af kriminalforsorgens beredskabs- og forsyningssikkerhed.

Figur 8

Bevillingen er angivet i 2025 pris- og lønniveau. Bevillingsløft til øvrige myndigheder indgår ikke.

Varetægtsfængsling med omtanke

Varetægtsfængsling er et vigtigt redskab i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning af forbrydelser. Det er dog samtidig meget indgribende over for den person, der er varetægtsfængslet, og som ikke er dømt skyldig i en forbrydelse. Der er mange varetægtsarrestanter, som særligt i den første tid føler sig alvorligt psykisk belastede. Som varetægtsfængslet har man ikke i samme omfang som indsatte, der afsoner en fængselsstraf,

mulighed for at deltage i aktiviteter som undervisning, værkstedsarbejde eller fritidsaktiviteter. Dertil kommer, at varetægtsfængsling, der både kræver plads i fængslerne, samt trækker ressourcer fra politiet og anklagemyndigheden ved gentagen stillingtagen til fængslingsgrundlaget, er meget ressourcekrævende for myndighederne, som i forvejen har kapacitetsmæssige udfordringer.

Men det er en balance. For selv om vi skal sørge for, at de varetægtsfængslede behandles bedst muligt, og at myndighederne har de fornødne ressourcer til at sikre dette, så er der en grund til, at de er blevet varetægtsfængslet i første omgang. En dommer har vurderet, at der er risiko for, at de vil flygte, begå ny kriminalitet eller påvirke politiets efterforskning af sagen, men det kan også være fordi, at hensynet til danskernes retsfølelse kræver, at de sidder indespærret.

Regeringen foreslår på den baggrund en række nye tiltag på varetægtsområdet. Regeringen vil herudover undersøge yderligere tiltag, der kan nedbringe omfanget af varetægtsfængsling

Kort om varetægtsfængsling

- Varetægtsfængsling er en frihedsberøvende foranstaltning, hvor en person tilbageholdes i arrest forud for en eventuel retssag, når det er nødvendigt af hensyn til politiets efterforskning eller retsforfølgningen i sagen.
- Varetægtsarrestanter udgjorde i 2024 ca. 32 pct. af det daglige belæg.
- En analyse foretaget af Rigsadvokaten af 31. januar 2025 viser overordnet, at antallet af varetægtsfængslinger er faldet i de seneste år. Samtidig er gennemsnittet af varigheden af et varetægtsforløb blevet højere. Det er navnlig sager om drab, brand mv. samt narkotika og smugling, der indebærer langvarige varetægtsforløb. Kriminalitetstypen er én blandt flere faktorer, der har betydning for varigheden af et varetægtsforløb.

32.

Mulighed for varetægtsfængsling med fodlænke

Regeringen foreslår at ændre retsplejelovens regler om alternative former for varetægtsfængsling, med henblik på at øge brugen af fodlænke, hvor det er tilstrækkeligt og hensigtsmæssigt.

Det skal fremadrettet fremgå udtrykkeligt af loven, at varetægtsfængsling med den pågældendes samtykke under særlige betingelser kan ske på egen bopæl under kriminalforsorgens tilsyn og med elektronisk fodlænke. Det vil eksempelvis kunne være en mulighed, hvis retten vurderer, at det er tilstrækkeligt til at undgå, at den sigtede begår ny kriminalitet, eller til at tilgodese hensynet til danskernes retsfølelse. Det skal ikke være muligt at blive varetægtsfængslet med fodlænke i eget hjem, hvis man er sigtet for grov personfarlig kriminalitet.

33.

Krisehåndtering under varetægtsfængsling

Regeringen foreslår at iværksætte en indsats for at forbedre den daglige trivsel under varetægtsfængsling. Initiativet sker på baggrund af kriminalforsorgens oplysninger om, at mange indsatte i arrester oplever den første tid i varetægt som alvorligt psykisk belastende. Det kan føre til udadreagerende reaktioner eller selvskade og i ekstreme tilfælde selvmordsforsøg.

Indsatsen vil bestå i, at kriminalforsorgen tilvejebringer et krisehåndteringsprogram, som indeholder konkrete redskaber til stress- og krisehåndtering.

34.

Vejledning til varetægtsarrestanter

Regeringen foreslår, at varetægtsarrestanter bliver tilbudt vejledning med fokus på afklaring i forhold til beskæftigelse og uddannelse.

Kriminalforsorgen forventer, at initiativet vil medføre, at langt flere varetægtsarrestanter end nu enten fastholdes i eller påbegynder uddannelse under deres varetægtsfængsling. I dag er det kun afsonere i fængsler, der tilbydes en sådan vejledningsindsats.

Maj 2025

Justitsministeriet

Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon: +45 72 26 84 00

E-mail: jm@jm.dk

Løbenr.: 2025/26:04

ISBN for trykt: 978-87-94224-93-2

ISBN for digital: 978-87-94224-94-9

Publikationen kan hentes på www.regeringen.dk,
www.justitsministeriet.dk, www.forsvarsministeriet.dk,
www.blkm.dk. og www.kulturministeriet.dk.

Fotokreditering

Forside: Lars Svankjær

Side 2: Kriminalforsorgen

Side 8: Kriminalforsorgen

Side 17: Kriminalforsorgen

Side 23: Kriminalforsorgen

Side 30: Kriminalforsorgen

Side 35: Kriminalforsorgen

Side: 38: Kriminalforsorgen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon: +45 72 26 84 00
E-mail: jm@jm.dk